

Ὁ βίος τῶν Ἀγγλῶν σπουδαστῶν ἐν τοῖς πανεπιστημίοις τῆς Ὀξφόρδης καὶ τῆς Κανταβρυγίας εἶνε ὅλως διάλου διάφορος τοῦ ἐν τοῖς ἄλλοις πανεπιστημίοις τῆς Εὐρώπης. Ἐνταῦθα ὡς διὰ βραχυτάτων θὰ παραστήσωμεν τὰ κυριώτατα χαρακτηριστικά τοῦ μέρους μὲν μεσαιωνικοῦ καὶ μοναστικοῦ μέρος δὲ νεοπρεποῦς καὶ κοσμικοῦ τούτου βίου τῶν ἐν τοῖς Ἀγγλικοῖς πανεπιστημίοις φοιτητῶν.

Τὸ ὅλον πανεπιστήμιον τῆς Ὀξφόρδης συνίσταται ἐκ δύο καὶ εἰκοσι διαφόρων καὶ κεχωρισμένων σχολαστικῶν ἰνστιτούτων, ἅτινα καλοῦνται κολλέγια (Colleges) ἐνίοτε δὲ καὶ στοαὶ (Halls). Ἐκαστον ἐκ τῶν κολλεγίων τούτων, ἅτινα εἶναι παλαιότατα, ἀποτελεῖ ἀπὸ ἀρχαίων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον ἰδίαν καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον αὐτοτελῆ ἀκαδημίαν ἔχουσαν ἰδίους καθηγητάς, μόνον δὲ εἰς ὀρισμένους τινὰς κλάδους γίνονται ἐκ μέρους τῶν καθηγητῶν παραδόσεις, δι' ἃς εἶνε ἐλευθέρη ἡ εἰσοδος εἰς πάντας ἀπὸ κοινοῦ τοῦς φοιτητάς τῶν διαφόρων κολλεγίων, ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ ἐξετάσεις καὶ ἡ ἀπονομὴ διδακτορικῶν διπλωμάτων εἶνε ἔργον τοῦ ὅλου πανεπιστημίου. Καθ' ὅλα δὲ τὰ ἄλλα ἕκαστον κολλέγιον ἀποτελεῖ ὡς εἰπομεν ἰδιον αὐτοτελὲς πανεπιστήμιον, ἐκ τούτου δὲ συμβαίνει πολλὰκις ὥστε ἐν καὶ τὸ αὐτὸ μάθημα, λ. χ. ἡ ἐρμηνεία κλασσικοῦ τινος συγγραφέως, ἐν τοῖς διαφόροις τούτοις πανεπιστημίοις (Colleges) ὑπὸ διαφόρων καθηγητῶν συγχρόνως παραδίδεται· (ιδίῳ τῇ ἐρμηνείᾳ τῶν κλασσικῶν συγγραφέων καὶ τὰ μαθηματικά εἶναι οἱ κυριώτατοι κλάδοι τῆς πανεπιστημιακῆς διδασκαλίας ἐν Ἀγγλίᾳ.) Ὡς πρὸς τὴν νομικὴν καὶ τὴν ἱατρικὴν, παραδίδονται μὲν ἐνίοτε σχετικὰ τινὰ μαθήματα, ἀλλ' αἱ ἐπιστήμαι αὗται ὡς καὶ πᾶσαι σχεδὸν αἱ εἰδικαὶ ἐπιστήμαι δὲν διδασκονται κυρίως ἐν τοῖς ἀγγλιστοῖς πανεπιστημίοις. Ὀλίγιστοι ἐν γένει νομικοὶ καὶ ὀλίγιστοι ἱατροὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐφοίτησάν ποτε εἰς πανεπιστήμια. Ἡ εἰδικὴ ἐπιστημονικὴ ἐκπαίδευσις καὶ τελειοποίησις τῶν νομικῶν γίνεται ἐν τοῖς καλουμένοις Inns of Court ἐν Λονδίῳ, ἡ δὲ τῶν ἱατρῶν ἐν ταῖς ἀμέσως μετὰ τῶν νοσοκομείων συνδεδεμέναις σχολαῖς. Ἄν δὲ ποτε νεανία τινές, ἐπιθυμῶντες νὰ σπουδάσωσι τὴν νομικὴν ἢ τὴν ἱατρικὴν, φοιτήσωσιν εἰς τὸ πανεπιστήμιον, ποιοῦσι τοῦτο οὐχὶ ὅπως τελειοποιήθωσιν ἀλλ' ἵνα προπαρασκευασθῶσι διὰ τὴν σπουδὴν τῆς εἰδικῆς ἐπιστήμης, ἣν ἐξελέξαντο, καὶ ἵνα τῷ ὅσῳ γενικῆς τινος ἐπιστημονικῆς μορφώσεως καὶ πανεπιστημιακοῦ τινος τίτλου (ὡς λ. χ. B. B. τοῦτ' ἐστὶ Baccalaureus Artium ἢ M. A. τοῦτ' ἐστὶ Magister Artium). Πρὸς τοῦτοις ἀπονέμεται βεβαίως καὶ τὸ διδακτορικὸν διπλωμα, ἀλλὰ μόνον τιμῆς ἑνεκα, honoris causa, ἢ καὶ κατόπιν ἀδυστοχῶν ἐξετάσεων ἐν τῇ ἱατρικῇ ἢ ἐν τῇ νομικῇ ἢ ἐν τῇ θεολογίᾳ ἢ καὶ — ἐν τῇ μουσικῇ! Τοιοῦτο διπλωμα honoris causa κέκτηται λ. χ. καὶ ὁ περίφημος βιολινιστὴς, ὁ βασιλεὺς τῶν βιολινιστῶν, Δρ. Ἰωακείμ, καὶ ὁ ἐν Βιέννῃ αὐλικὸς ἀρχιμουσικὸς Ἰωαν. Ρίχτερ.

Μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατόπιν σύμπαντες ἀνεξαιρέτως, καὶ μέχρι τῆς σήμερον δὲ κατοικοῦσιν ἅπαντες σχεδὸν οἱ φοιτηταὶ ἐντὸς τῶν τειχῶν τοῦ «κολλεγίου» τῶν, ὡς ἐν μοναστηρίῳ, ἐνθα ἕκαστος ἔχει δι' ἑαυτὸν δύο δωμάτια. Κατὰ ταῦτα καὶ ὅλος ἐν γένει ὁ ἐνταῦθα βίος εἶνε δι' εὐπόρους φοιτητάς. Μὲ ὀλιγώτερον τῶν διακοσίων λιρῶν στερλινῶν ἥτοι πέντε χιλιάδων φράγκων κατ' ἔτος οὐδεὶς σπουδαστὴς δύναται νὰ ζήσῃ ἀνέτως πῶς ἐν Ὀξφόρδῃ ἢ ἐν Κανταβρυγίᾳ. Οἱ πλεῖστοι δὲ τῶν αὐτόθι φοιτητῶν δαπανῶσι πολὺ περισσότερα.

Ὡσαύτως καὶ οἱ καθηγηταὶ ἢ διδάσκαλοι, οἱ Tutors, ἔχουσι τὰς κατοικίας τῶν ἐντὸς τῶν πανεπιστημίων ἥτοι τῶν κολλεγίων, ἐν οἷς διδάσκουσιν, προσαγορεύονται δὲ ὑπὸ τῶν ὑποδεεστέρων (Undergraduates, ὑποβαθμίων) ἥτοι τῶν φοιτητῶν διὰ τοῦ τίτλου «Don». Οἱ καθηγηταὶ οὗτοι εἶναι μέλη (Fellows) τοῦ κολλεγίου εἰς ὃ ἀνήκουσι καὶ ἐκλέγουσιν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν τὸν πρῶτανιν (Rector ἢ Master, ἢ Principal), ὅστις ἴσως προσφύεστερον ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ

«Ἡγούμενος», διότι ἐν γένει ὁ βίος ἐν τοῖς πανεπιστημίοις τούτοις ἔχει μοναχικὸν χαρακτήρα· τὰ μάλιστα δὲ ἐκδηλωμένος εἶνε ὁ μοναστικὸς οὗτος χαρακτήρ παρὰ τοῖς μέλεσι τοῦ κολλεγίου (Fellows), εἰς οὓς μέχρις ἐσχάτων ἐστὶ ἀπηγορεύετο ὁ γάμος ἐπὶ ποινῇ ἀπωλείας τοῦ ἀξιώματός των (Fellowship), ὅπερ ἀποφέρει αὐτοῖς ἐτήσιον εἰσόδημα δύο ἕως τεσσάρων χιλιάδων λιρῶν στερλινῶν. Σήμερον ὅμως οἱ Fellows οὐ μόνον εἶναι ἀπηλλαγμένοι τοιούτων περιορισμῶν ἀλλὰ καὶ ἐλευθέροι ὄντες νὰ ἐξασκῶσι καὶ ἄλλο τι ἐπάγγελμα, οἷον τὸ τοῦ δικηγόρου, λαμβάνουσι πολὺ μεγαλύτερον εἰσόδημα, τριπλάσιον καὶ τετραπλάσιον τοῦ ἀνωτέρω ὁρισθέντος.

Μοναστηριακὰ καὶ παμπάλαια εἶνε ὡσαύτως τὰ οἰκοδομήματα τῶν κολλεγίων, εἰ καὶ ἔσωθεν, τὰ κελλία, εἶνε ἡφηρετισμένα καθ' ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἀλλ' ἔξωθεν εἶναι τοσοῦτον πεπαλαιωμένα καὶ βρυσκεπῆ καὶ πᾶσα αὐτῶν ἐπιδιόρθωσις ἐπὶ τὸ καινοπρεπέστερον τοσοῦτον περιδεῶς ἀποφεύγεται, ὥστε νομίζει τις ὅτι πρὸς ἐπαύξησιν τῆς ἀρχαιοπρεπειᾶς τῶν καὶ διὰ τεχνητῶν ἐστὶ μέσων ὑποβοηθεῖται ἢ ἐπ' αὐτῶν καταστρεπτικὴ ἐνέργεια τοῦ πανδαμάτορος χρόνου.

Ὁ ἡχῶν κῶδων προσκαλεῖ τοὺς μονάζοντας σπουδαστάς καὶ διδασκάλους εἰς τὴν κοινὴν ἐστίασιν. Τὸ πρόγευμα καὶ τὸ λιτὸν ἄριστον τὸ καλούμενον «lunch» φέρονται ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν εἰς τὰ κελλία τῶν διδασκάλων καὶ τῶν φοιτητῶν, ἀλλ' εἰς τὸ κύριον δεῖπνον περὶ τὴν ἐβδόμην ἑσπερινὴν ὥραν, τὸ καλούμενον «dinner», συναδροῦνται πάντες εἰς τὸ μέγα ἐστιατόριον «Dining Hall». Παρὰ τὰς τραπέζας, αἵτινες ἀποτελοῦσι μακροτάτας σειράς, κάθηνται πλησίον ἀλλήλων οἱ φοιτηταί, εἰς δὲ τὸ ἄνω ἄκρον τοῦ ἐστιατορίου ἐν ὑψηλοτέραις ἐδραῖς ἐνδρονίζονται οἱ καθηγηταί. Ἡ κωδωνοκρουσία ἔπαυσε, καὶ ἤδη ἡ προσευχὴ ἀπευθύνεται λατινιστὶ πρὸς τὸν Ὑψιστον. Ἐπίσημος καὶ ἐπιβλητικὴ σοβαρότης! μοναχικὴ στεινότης καὶ εὐλάβεια! Ἡδὴ εὐρισκόμεθα εἰς τὸν μεσαιῶνα! — Ἀλλ' ἰδοὺ αἰφνης τὸ γελοῖον: τὸ μαῦρον «ῥᾶσον» ἐνὸς καθηγητοῦ δὲν καλύπτει ὁλόκληρον τὸ στήθος του, καὶ θαμβωτικὴ ἀπαστρέπτει ἡ χιονώδης λευκότης τοῦ κολλαρισμένου ὑποκαμίσου του, καὶ ὀλίγον παρέκει φαίνεται εὐκρινῶς πλησίον τοῦ μοναχικοῦ ῥάσου τὸ φράκον τοῦ νεωτάτου συρμού!

Αὐτὰ συμβαίνουν ἔς τὴν Ὀξφόρδην! καλόγηροι μὲ φράκα!! Καὶ τὰ πανεπιστήμια, μὲ τὸν ἕνα πόδα βαδνέως κεχωρισμένον ἐντὸς τοῦ μεσαιῶνος, στηρίζουσι τὸν ἕτερον ἐπὶ τῶν μαλακῶν ταπήτων τῶν ἀριστοκρατικῶν οἰκῶν τῆς σημερινῆς ἀγγλικῆς μητροπόλεως. Ταῦτα δὲ συμβαίνουν, διότι οἱ Ἀγγλοὶ ἔχουσιν ἄπειρον σεβασμὸν καὶ ἀκατανίκητον στοργὴν πρὸς πάντα τὰ ἀρχαῖα καὶ πατροπαράδοτα.

Ἐκ τοῦ ἐστιατορίου οἱ μὲν φοιτηταὶ ἀπέρχονται ἕκαστος εἰς τὸ κελλίον του, οἱ δὲ καθηγηταὶ ἀποσύρονται πάντες εἰς ἓν ἐκ τῶν κοινῶν δωματίων (Common Rooms), ἐνθα, κατ' ἀρχαίον ἀγγλικὸν ἔθιμον, ὑπάρχει ἡ τράπεζα τῶν ἐπιδορπίων.

Οἱ κῶδωνες κατὰ τὰς κυριακάς καὶ ἄλλας ἑορτάς συγκαλοῦσι τοὺς σπουδάζοντας μοναχοὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κοινοβίου, δηλ. τοῦ πανεπιστημίου· διότι πάντα τὰ εἰκοσιτέσσαρα ταῦτα πλησίον ἀλλήλων εὐρισκόμενα πανεπιστήμια ἔχουσιν ἕκαστον ἰδίαν ἐκκλησίαν. Οἱ φοιτηταὶ καὶ οἱ καθηγηταὶ εἰσέρχονται, ἐννοεῖται, ῥασοφορέμενοι.

Καὶ μὲ τὴν μοναχικὴν στολὴν τῶν περιπορεῖνται οὐ μόνον ἐντὸς τῶν τειχῶν τοῦ πανεπιστημίου ἀλλὰ καὶ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τῶν ἀντιθέσεων, ἐνθα πᾶσαι αἱ ἐπίσημοι στολαὶ καὶ πάντες οἱ τίτλοι τοσοῦτον ἐπιμελῶς ἀποφεύγονται, ὥστε καὶ οἱ ἐκτὸς ὑπηρεσίας ἀξιωματικοὶ περιφέρονται μὲ τὰ πολιτικὰ τῶν.

Τοιαῦτα περίπου εἶναι ἐν Ἀγγλίᾳ αἱ ἐστίαι τῆς κλασσικῆς παιδείας καὶ τῆς ἐν γένει ἐπιστημονικῆς μορφώσεως, συγχρόνως ὅμως καὶ αἱ πηγαί, ἐξ ὧν ἀπορρέουσι καὶ διαχέονται ἀνὰ πᾶσαν τὴν νῆσον αἱ νέαι ἰδέαι.

